

Kennisplatform

ElektroMagnetische Velden

RIVM | TNO | DNV
GGD GHOR NEDERLAND
AGENTSCHAP TELECOM
ZONMW

Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid

Jaarverslag januari t/m december 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Activiteiten in 2021	4
2.1	Verbeteren van de informatievoorziening op de website	4
2.2	In gesprek met de maatschappij.....	4
2.3	Informatieve producten binnen themapijler	4
2.4	Overige ondersteuning.....	5
3	Kennisplatform EMV - onderdelen en samenwerking.....	6
3.1	Communicatieforum	6
3.2	Wetenschapsforum	6
3.3	Samenwerking tussen fora.....	7
3.4	Bestuur	7
3.5	Platformbureau	7
	Bijlage 1	8
	Activiteiten Kennisplatform in 2021.....	8
	Bijlage 2	10
	Overzicht bestuursleden in 2021.....	10
	Bijlage 3	11
	Financieel overzicht over verslagperiode 2021.....	11
	Bijlage 4	12
	Organisaties Klankbordgroep EMV uitgenodigd in 2021.....	12

1 Inleiding

Het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid (Kennisplatform EMV) is een samenwerkingsverband van RIVM, TNO, DNV-GL, Agentschap Telecom, GGD GHOR Nederland en ZonMw. Het Kennisplatform EMV duidt wetenschappelijke kennis over elektromagnetische velden binnen het frequentiegebied van 0Hz tot 300 GHz. De belangrijkste bronnen van EMV binnen dit gebied zijn de elektriciteitsvoorziening en mobiele communicatie. De wetenschappelijke kennis kan in relatie staan tot gezondheid, ruimtelijke ordeningsvraagstukken, techniek en andere sociale en maatschappelijke effecten.

Het Kennisplatform geeft antwoord op maatschappelijke vragen over EMV op een wijze die begrijpelijk is voor professionals en burgers. Alle informatie wordt gepubliceerd in verschillende categorieën op de website www.kennisplatform.nl en is daarmee voor iedereen beschikbaar. De Kennisplatforminformatie wordt actief gebruikt en gecommuniceerd door de deelnemers in het Kennisplatform, maar ook door overheidsbestuurders en ambtenaren (gemeenten, provincies, rijk), artsen, hulpverleners en mensen die anderszins met vragen vanuit de maatschappij te maken krijgen. Professionals kunnen de eenvoudig geformuleerde en toegankelijke informatie direct gebruiken om EMV-gerelateerde vragen van burgers/consumenten te beantwoorden in aanvulling op de situatie-specifieke vragen. Het Kennisplatform beantwoordt ook directe vragen vanuit de maatschappij via mail of telefoon en kan meewerken aan cursussen, verduidelijkende presentaties en input leveren voor de media.

Het Kennisplatform EMV heeft als kerntaken:

- a. Het duiden van de wetenschap: het voorzien in wetenschappelijk gefundeerde informatie op het gebied van EMV en gezondheid. Uitgangspunt hierbij is dat de informatie voor professionals en burgers bruikbaar is voor een standpuntbepaling ten aanzien van EMV. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van reflectie vanuit een jaarlijks te organiseren bijeenkomst van de Klankbordgroep Elektromagnetische Velden.
- b. Het proactief en reactief adresseren van actuele maatschappelijke vragen over elektromagnetische velden, zodanig dat de maatschappij in brede zin waaronder burgers, pers, professionals van overheden en bedrijfsleven, daarvan kennis kan nemen en gebruik kan maken. Waar mogelijk, wordt tevens proactief het handelingsperspectief in beeld gebracht. Het Kennisplatform EMV fungeert niet als eerstelijns hulpverlenende instantie. Het Kennisplatform werkt nauw samen met andere loketten waar vragen over EMV kunnen worden gesteld, met name met GGD-en en Antennebureau. Vragen worden hierbij zoveel mogelijk naar het juiste loket geleid.

Een additionele taak van het Kennisplatform EMV kan zijn:

- c. Het organiseren en faciliteren van interactie tussen relevante stakeholders. Deze interactie vindt plaats in algemene zin met de vertegenwoordigers van de Klankbordgroep EMV (zie kerntaak a), en meer specifiek voor bepaalde deelonderwerpen in ad-hoc denkgroepen (gevormd uit vertegenwoordigers van de Kennisplatformdeelnemers en van de stakeholders, eventueel aangevuld met andere deskundigen). Hieruit kunnen voorstellen voor acties volgen, die aan het Bestuur van het Kennisplatform EMV worden voorgelegd.

Het Kennisplatform EMV stelt zich ten doel deze taken op objectieve wijze te vervullen, onafhankelijk van belangen van bedrijfsleven, maatschappelijke groeperingen en vigerend overheidsbeleid. Het Kennisplatform EMV en alle deelnemende organisaties gebruiken hun netwerk en middelen om de berichten en overige informatie van het Kennisplatform EMV publiek te maken om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken.

2 Activiteiten in 2021

2.1 Verbeteren van de informatievoorziening op de website

De website is in 2021 verder verbeterd en de informatie op de website is aangevuld en ge-update. De vindbaarheid van de informatie blijft een belangrijk punt van aandacht. Door alle verbeteringen bleek in 2021 dat de website steeds beter gevonden wordt via 'organic search' (via zoekmachines in plaats van rechtstreeks).

2.2 In gesprek met de maatschappij

Klankbordgroep Elektromagnetische Velden en Gezondheid

De Klankbordgroep EMV is opgericht om te signaleren welke vragen er spelen in de maatschappij en om de producten van het Kennisplatform daaraan te toetsen. De Klankbordgroep bestaat uit landelijke organisaties die opkomen voor specifieke belangen van bijvoorbeeld burgers, bedrijven, werknemers, werkgevers en overheid, maar geen onderdeel uitmaken van het Kennisplatform. Met ingang van 2016 zijn in de bijeenkomst geen inhoudelijke wetenschappelijke onderwerpen meer besproken; dat gebeurt sindsdien in voorkomende gevallen in denkgroepen binnen de themapijlers.

De bijeenkomst van de Klankbordgroep EMV op 18 maart 2021 werd vanwege de coronamaatregelen online gehouden en was daarmee noodgedwongen beperkt qua agenda. De bijeenkomst stond vooral in het teken van de nasleep van de 5G-discussie uit 2020. Wederom werd de wens geuit om witte of lichtgrijze zones voor elektrogevoeligen te realiseren. De staatssecretaris van EZK heeft echter aangegeven dit niet te gaan faciliteren. Ook is gesproken over hoe en waar mensen gezondheidsklachten kunnen melden.

De in 2021 uitgevoerde activiteiten worden door de AS toegelicht. De deelnemers in de Klankbordgroep is gevraagd te reflecteren op en suggesties te geven bij het concept-Jaarplan 2021.

2.3 Informatieve producten binnen themapijler

De inhoudelijke activiteiten werden in 2021 ingedeeld in twee themapijlers. De themapijlers zijn:

- Laagfrequente EMV (bijvoorbeeld van elektriciteitsnetwerken)
- Radiofrequente EMV (bijvoorbeeld mobiele telefonie en overige draadloze communicatie).

Themapijler 'Laagfrequente EMV'

De energietransitie zorgt ervoor dat de komende jaren mogelijk veel kan veranderen ten aanzien van bronnen van EMV in en om het huis. Mensen kunnen hier veel van gaan merken, bijvoorbeeld door meer elektrisch vervoer en elektrisch koken, maar ook door de aanleg van nieuwe infrastructuur, zoals transformatorhuisjes. De informatie op de website rond dit thema wordt dan ook voortdurend ge-update.

Door de rijksoverheid wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een hernieuwd/nieuw zorgbeleid voor magneetvelden van de elektriciteitsvoorziening. In 2021 verscheen het rapport van Lysias met een advies dat dient als uitgangspunt voor vervolgacties en ter voorbereiding op de vaststelling van nieuw zorgbeleid voor de elektriciteitsvoorziening. Het Kennisplatform heeft hier een nieuwsbericht over gepubliceerd. De nieuwe Q&A's over het nieuwe zorgbeleid en de update van de website op dit punt worden vanwege het uitblijven van het nieuwe beleid doorgeschoven naar volgende jaren.

Een Eerste Indruk is opgesteld over een opvallende publicatie die op basis van een analyse concludeert dat de samenhang tussen magneetvelden van hoogspanningslijnen en leukemie bij kinderen in de tijd lijkt te verminderen.

Daarnaast zijn Q&A's opgesteld over onderwerpen die niet in het jaarplan stonden (betreffen zowel de Laagfrequente als de Radiofrequente themapijler):

- Wat is het voorzorgsbeginsel?
- Wat is de invloed van op het lichaam gedragen metalen voorwerpen op de blootstelling aan EMV?

Themapijler "Radiofrequente EMV"

In 2021 lag binnen deze themapijler sterk de nadruk op mobiele telefonie. Omdat in 2020 veel vragen werden gesteld over effecten van 5G op bijen en andere insecten (wat in principe buiten de scope valt van het Kennisplatform), zijn in 2021 Q&A's opgesteld over effecten van EMV op bijen en andere insecten (Categorie 'Algemene vragen', subcategorie 'Effecten op dieren'). Omdat binnen de deelnemers van het Kennisplatform geen expertise omtrent dieren aanwezig is, heeft het Kennisplatform hierin samenwerking gezocht met Wageningen Universiteit & Research.

Omdat steeds meer toepassingen van radar worden verwacht in de komende jaren heeft het Kennisplatform een aantal Q&A's opgesteld over radar. Deze kunnen de komende jaren verder worden uitgebreid en ge-update, gericht op de toepassingen.

In 2021 zijn ook de Q&A's over wifi op de website geüpdatet en aangevuld met nieuwe Q&A's over wifi-6 (het opstellen daarvan is in 2020 opgestart).

De Q&A's over het voorzorgsbeginsel en over metalen voorwerpen tegen het lichaam (zie Themapijler "Laagfrequente EMV") zijn ook van toepassing op de Themapijler "Radiofrequente EMV".

Een Eerste Indruk is opgesteld die een samenvatting geeft van de publicaties die tot en met 2020 binnen het COSMOS-onderzoek zijn uitgebracht. Het COSMOS-onderzoek is een groot Europees cohort-onderzoek waarin de gezondheid van deelnemers wordt gevolgd en hun blootstelling aan EMV van mobiele telefoons in kaart wordt gebracht.

Een Eerste Indruk is opgesteld over een rapport dat mobiele telefonie waarschijnlijk kankerverwekkend noemt. Het Kennisplatform zet vraagtekens bij deze conclusie. Een van de redenen voor die vraagtekens is dat een deel van de onderzoeken gaat over blootstelling boven de blootstellingslimieten, waardoor effecten van opwarming niet zijn uit te sluiten.

2.4 Overige ondersteuning

Naast informatieve producten (Q&A's, Eerste indrukken en nieuwsberichten) biedt het Kennisplatform ook ad-hoc ondersteuning bij vragen vanuit de maatschappij (zie Bijlage 1). In 2021 is meegewerkt aan cursussen (basiscursussen over antennevraagstukken; PAO-Techniek cursus over EMV), is ondersteuning geboden bij concrete vragen van overheden (Ministeries en gemeenten) en zijn diverse vragen vanuit de bevolking via het Kennisplatform EMV afgevangen en zoveel mogelijk doorgeleid naar de daarvoor geëigende organisaties. Ook is medewerking verleend aan een aantal publicaties in de media.

3 Kennisplatform EMV – onderdelen en samenwerking

3.1 Communicatieforum

In het Communicatieforum zitten vertegenwoordigers van alle deelnemende organisaties, van sommige organisaties zijn meerdere personen betrokken vanwege de verschillende expertises. Voorzitter van het forum is dr. F. (Fred) Woudenberg, werkzaam bij de GGD Amsterdam.

Het Communicatieforum heeft binnen het Kennisplatform een centrale rol bij de signalering van maatschappelijke vragen die zwaar wegen bij het bepalen van onderwerpen voor publicaties en activiteiten. De leden van het Communicatieforum functioneren als linking pin tussen het Kennisplatform en de deelnemende organisaties en vormen een belangrijk klankbord bij de totstandkoming van de communicatiewijze van het Kennisplatform.

In 2021 heeft het Communicatieforum zich gericht op:

- de vindbaarheid van de informatie op de website, aansluiting bij woordgebruik van mensen die informatie zoeken;
- verbeteren van de samenwerking met het Wetenschapsforum, communicatieve boodschap en vorm in een vroeg stadium centraal stellen en gezamenlijk de informatie vaststellen;
- de leesbaarheid van de informatie die op de website wordt geplaatst.

Daarnaast heeft het communicatieforum zich bezig gehouden met de communicatieve voorbereiding van de diverse berichten (zie Bijlage 1).

3.2 Wetenschapsforum

Het Wetenschapsforum is het wetenschappelijk geweten van het Kennisplatform. Het zorgt voor de inhoudelijke kennis en houdt de stand van de wetenschap bij. Daarbij wordt speciaal gelet op de relevantie voor de Nederlandse situatie en wordt aangesloten bij vraagstukken over mogelijk handelingsperspectief. Voorzitter van het forum is Dr. ir. E.R. (Erik) Fledderus, emeritushoogleraar aan de Technische Universiteit Eindhoven.

De voorzitter is niet verbonden aan een van de in het Kennisplatform deelnemende organisaties.

De afzonderlijke leden, elk vertegenwoordiger van hun eigen organisatie, zorgen ervoor dat de relevante inhoudelijke kennis van de organisaties binnen het Kennisplatform wordt gedeeld en streven naar overeenstemming over de duiding van de wetenschap en de maatschappelijke relevantie ervan.

Hoewel de Gezondheidsraad geen deelnemer is aan het Kennisplatform, is de Commissie Elektromagnetische Velden van de Gezondheidsraad als adviseur betrokken bij het Wetenschapsforum. Deze Commissie is ervaren in het beoordelen van wetenschappelijke informatie op het gebied van elektromagnetische velden. Het Kennisplatform overlegt de duiding van de wetenschappelijke ontwikkelingen met de Gezondheidsraad. Het Kennisplatform kan daarbij in reactie op nieuwe informatie of wetenschappelijke ontwikkelingen de Gezondheidsraad vragen om advies of nadere toelichting.

Het Wetenschapsforum heeft ook in 2021 aan informatieve producten gewerkt (zie Bijlage 1). Daarnaast gaf het Wetenschapsforum ook antwoord op vragen die gesteld werden vanuit deelnemende organisaties. De samenwerking met het Communicatieforum werd verder verbeterd, waarbij het Wetenschapsforum nadrukkelijk de wetenschappelijke correctheid van de informatie als doelstelling heeft gehanteerd, gezien de verschuiving naar begrijpelijker en makkelijk leesbare informatie.

3.3 Samenwerking tussen fora

De in 2017 geïntroduceerde andere werkwijze binnen de fora, tussen de fora en tussen de deelnemers met als doel de nieuwe vorm van berichtgeving efficiënter uit te voeren is in 2021 voortgezet. De samenwerking tussen Wetenschapsforum en Communicatieforum is verbeterd, door al in een vroeg stadium de vraag “hoe communiceer je deze informatie naar de maatschappij” centraal te stellen. Het begrijpelijk maken van de informatie voor een grotere doelgroep (de maatschappij als geheel) betekent ook dat extra zorgvuldige afwegingen noodzakelijk zijn om de wetenschappelijke correctheid zoveel mogelijk in stand te houden zonder ‘toe te geven’ op de leesbaarheid.

3.4 Bestuur

Het bestuur van het Kennisplatform bestaat uit bestuursleden van deelnemende organisaties, waardoor tijdens de bijeenkomsten draagkrachtige afspraken kunnen worden gemaakt. De voorzitter van het Kennisplatform is mr. Dr. A.G.J.M. (Ton) Rombouts, lid van de Eerste Kamer en tot 1 oktober 2017 burgemeester van 's-Hertogenbosch. Een overzicht van de bestuursleden in 2021 is opgenomen in Bijlage 2.

Naast de periodieke overleggen is het bestuur aanwezig geweest bij de online bijeenkomst van de Klankbordgroep in 2021.

3.5 Platformbureau

Het Platformbureau is gehuisvest bij het RIVM te Bilthoven en is inhoudelijk verantwoording verschuldigd aan het bestuur van het Kennisplatform. Het bureau bestaat uit enerzijds structurele capaciteit die gehuisvest is bij het RIVM en anderzijds uit ondersteunende experts die werkzaam zijn bij de aan het Kennisplatform deelnemende instellingen. Het bureau staat sinds januari 2016 onder leiding van de algemeen secretaris, dr. ir. M.A.M. (Monique) Beerlage.

Het bureau heeft afspraken gemaakt met de deelnemende organisaties over de ondersteuning. In 2021 was dit onder andere bij het voorbereiden de informatieve producten, het beantwoorden van de diverse ondersteuningsvragen en het geven van interviews over EMV-gerelateerde onderwerpen aan diverse media.

Om het Kennisplatform te helpen haar doelen te bereiken heeft het Platformbureau een aantal taken:

- Het ondersteunen van bestuur en de fora: onder andere het organiseren van de vergaderingen en het zorgen van verslaglegging hiervan, de communicatie tussen de verschillende groepen van het Kennisplatform en het (laten) beantwoorden van vragen die binnenkomen via de verschillende deelnemende organisaties.
- Het schrijven en redigeren van teksten en eerste indrukken.
- Het beheer van de website van het Kennisplatform en het actueel houden van de informatie op de website.
- Het ontwikkelen van infographics om de informatie te verduidelijken
- Het organiseren van bijeenkomsten van eventuele Denkgroepen voor maatschappelijke reflectie op bepaalde thema's.
- Het organiseren van de Klankbordgroep-bijeenkomst.
- Het Platformbureau is het contactpunt voor media die vragen hebben over EMV of over verschenen kennisberichten over EMV.

Bijlage 1

Activiteiten Kennisplatform in 2021

In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van producten en activiteiten van het Kennisplatform EMV in de periode januari t/m december 2021.

Dit overzicht geeft een indicatie van het werkgebied van het Kennisplatform EMV en de verdeling over de verschillende onderwerpen.

Bij elk product of activiteit staat aangegeven bij welke themapijler de activiteit behoort (L: laagfrequente velden; R: radiofrequente velden) en een toelichting indien relevant.

Op de kwaliteit van de producten wordt toegezien door de in het Kennisplatform deelnemende organisaties.

Activiteiten	Pijler	Status / toelichting
Volgens Jaarplan 2021		
Berichtgeving over ontwikkeling nieuw voorzorgbeleid elektriciteitsvoorziening	L	Stond gepland na de zomer 2020, het rapport van Lysias is in 2021 gepubliceerd. Nieuwsbericht.
Twee Q&As nieuw voorzorgbeleid voor doelgroepen	L	doorgeschoven naar 2021 omdat toen pas meer duidelijkheid werd gegeven over het nieuwe beleid
Bestaande informatie elektriciteitsvoorziening	L	De bestaande informatie is gecorrigeerd n.a.v. het nieuwe voorzorgbeleid.
Q&As Wifi en Wifi-6	R	De Q&As zijn op website geplaatst.
Eerste indruk over cosmetische toepassingen EMV	R	De eerste indruk is op de website geplaatst.
Eerste indruk: Tussenstand in het COSMOS-onderzoek (eind 2020)	R	De eerste indruk is op de website geplaatst.
Eerste indruk: Vraagtekens bij rapport dat mobiele telefonie 'waarschijnlijk kankerverwekkend' noemt	R	De eerste indruk is op de website geplaatst. (EPRS-rapport)
Eerste indruk: Nieuwe analyse van de samenhang tussen magneetvelden van hoogspanningslijnen en leukemie bij kinderen: risico verdwenen?	L	De eerste indruk is op de website geplaatst. (Amoon et al)
Q&As over metalen voorwerpen op of tegen het lichaam (geplaatst)		De Q&As zijn op website geplaatst.
Q&As Effecten op bijen en andere insecten (binnenkort geplaatst)	R	De Q&As zijn op website geplaatst.
Q&As EMV van radar	R	De Q&As worden begin 2022 op de website geplaatst
Updaten en bijhouden website	L/R	Doorlopend. Actualisatie, verbetering vindbaarheid (SEO) en update opzet subcategorieën
Plaatsen nieuwsberichten op website	L/R	Doorlopend
Interne activiteiten		
Bijeenkomsten Wetenschapsforum	L/R	4 bijeenkomsten
Bijeenkomsten Communicatieforum	L/R	4 bijeenkomsten
Gezamenlijke bijeenkomst WF en CF	L/R	1 bijeenkomst
Bestuursvergaderingen	L/R	4 bijeenkomsten
Overige (externe) activiteiten		
Klankbordgroep-bijeenkomst	L/R	18 maart, online ivm Corona-maatregelen. Onderwerpen: bespreking concept Jaarplan 2021 en inbreng deelnemers, terugkoppeling activiteiten 2020, stralingsvrije en -arme woongebieden, advies een denkgroep 5G te starten rond het Gezondheidsraad-advies en de openstaande vragen.
Ondersteuning diverse webinars/bijeenkomsten over 5G	R	Presentaties
Ondersteuning bij cursussen "Antennevraagstukken" Antennebureau	R	Presentaties

Ondersteuning bij cursus "Blootstelling aan EMV" PAO Techniek	L/R	Presentaties
Steunpunt Hoogspanningslijnen voor gemeenten	L	Helpdesk
Media: interviews	L/R	
Media: informatie leveren voor vermeldingen in radio/tv-programma en schrijvende pers	L/R	
Deelname in dialoog ontwikkeling advies elektriciteitsvoorziening	L	Bureau Lysias
Diverse vragen vanuit de maatschappij aan het Kennisplatform EMV (vragen van gemeenten, burgers, bedrijven)	L/R	Eerste afvang, waar mogelijk doorgeleiding naar deelnemers/organisaties

Bijlage 2

Overzicht bestuursleden in 2021

Voorzitter

Mr dr A.G.J.M. Rombouts

Deelnemer

Agentschap Telecom

GGD GHOR Nederland

DNV-GL

RIVM

TNO

ZonMw

Bestuurslid

Mevrouw mr. A.T.A.J. van Dijk

Ir. R.M. van der Graaf

M. Adriaensen

Dr. R. van der Ent

ir. E. Peeters

mevrouw R. Struhkamp

Bijlage 3

Financieel overzicht over verslagperiode 2021

De activiteiten van het Kennisplatform EMV werden in 2021 gefinancierd door de rijksoverheid, door de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (ministerie EZK), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ministerie VWS) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ministerie BZK).

Het totale beschikbare budget voor 2021 kwam hiermee op EUR 600.000. Hierbij moet worden opgemerkt dat er in 2020 een overschrijding was van circa EUR 44.000.

Overzicht begroting en realisatie kosten kalenderjaar 2021

Posten		Begroot bedrag 2021 €	Realisatie kosten 2021 €
1	Bureau Capaciteit, huisvesting en materiële kosten	162.000	224.400
2	Ondersteuning Wetenschapsforum	73.000	49.000
3	Ondersteuning Communicatieforum	40.000	45.000
4	Voorzitter vergoeding plus onkosten	24.000	24.100
5	Organisatiekosten Klankbordgroep EMV, denkgroepen, vergaderingen, conferenties en publicaties	2.000	0
6	Basisregeling deelnemers Kennisplatform EMV, deelname activiteiten, ondersteuningsvragen, voorbereiding berichten	284.000	227.100
7	Onderhoud elektronische werkomgeving en website	15.000	22.900
Totaal jaar		600.000	590.500

Toelichting:

- Ad 1 Extra inspanningen bureau opgevangen vanuit basisregeling (post 6) / ondersteuning WF (post 2).
- Ad 2 Deel werkzaamheden door bureau opgevangen.
- Ad 5 Vanwege coronamaatregelen alle bijeenkomsten online.
- Ad 6 Deel werkzaamheden door bureau opgevangen.
- Ad 7 Extra ondersteuning bij onderhoud van de website.

Ad Totaal In 2020 was er een overschrijding van circa 44 kEUR door zeer grote maatschappelijke aandacht voor 5G en afronding Stichting Fonds. Deze overschrijding zal in de periode 2021-2023 zoveel mogelijk worden opgevangen.

Bijlage 4

Organisaties Klankbordgroep EMV uitgenodigd in 2021

Aanwezige deelnemende organisaties

ACOM (Bond Defensiepersoneel)	Alliander
Ned. EMC-ESD vereniging	Enexis
KPN	Gezondheidsraad
Ministerie Defensie	Ministerie Economische Zaken en Klimaat
NVMBR	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Platform Hoogspanning	Stichting Elektrohypersensitiviteit
Stralingsbewust.info/wonen	Tata Steel
Technische Universiteit Eindhoven	TenneT
T-mobile Nederland / Monet	TNO
Universiteit Utrecht	VNG

Namens het Kennisplatform EMV: voorzitter, voorzitters Communicatieforum en Wetenschapsforum, algemeen secretaris, diverse leden van het Bestuur.

Overige uitgenodigde organisaties

AFMP; Arbo Unie B.V.; CPLD Vereniging; DARE!!; Erasmus Medisch Centrum; FHI; Gezondheidsraad; Ministerie van Binnenlandse Zaken; Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat; Monet Mobiele Netwerkoperators Nederland; NL Digital; Netbeheer Nederland; Universiteit Twente; UU Divisie Environmental Epidemiology; VU Medisch Centrum.

Aanwezige toehoorders

EMC-ESD Vereniging; KPN; Ministerie SZW; NVMBR; Platform Hoogspanning; Kivits Research; Stichting EHS; Stralingsbewust.info.

Namens het Kennisplatform EMV: diverse leden van Communicatieforum en Wetenschapsforum

Overige uitgenodigde toehoorders / belangstellenden

Boerderij Anders; CHB Nederland; CPLD Vereniging; Milieu Centraal; Quicknet; Stop UMTS; TU Delft; UMC Utrecht; Wageningen Universiteit; Erasmus Universiteit.